

ROZWÓD A DZIECKO

1. Dobro wspólnych małoletnich dzieci w postępowaniu rozwodowym

Kodeks rodzinny i opiekuńczy wskazuje, że rozwód jest niedopuszczalny, jeżeli przez to miałyby ucierpieć dobro małoletnich dzieci małżonków.

W przepisie tym, jako wspólne małoletnie dziecko małżonków definiuje się:

- małoletnie dziecko objęte domniemaniem pochodzenia od męża matki,
- małoletnie dziecko pozamałżeńskie pochodzące prawnie od danych małżonków,
- małoletnie dziecko przysposobione przez oboje małżonków,
- małoletnie dziecko jednego z małżonków przysposobione przez drugiego małżonka.

Treść pojęcia „dobro dziecka” ustala się na podstawie obowiązującego prawa polskiego oraz konwencji o prawach dziecka. Dziecko powinno się wychowywać w środowisku rodzinnym w „atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia” dla swojego harmonijnego rozwoju. Powinno być przygotowywane przez rodziców do życia w społeczeństwie, wychowane w duchu pokoju, tolerancji, równości, godności i wolności.

Sąd oceniając czy rozwód małżonków wpłynie negatywnie na dobro wspólnych dzieci powinien zwrócić uwagę na to, czy spowoduje on osłabienie więzi łączącej dziecko z rodzicem, z którym dzieci nie zamieszkają. Czy nadal będzie on w wystarczającym stopniu wykonywał swoje obowiązki rodzicielskie.

Argumentem sprzeciwiającym się rozwodowi małżonków z powodu naruszenia dobra ich małoletnich dzieci bez wątplenia jest fakt, że każdy małżonków domaga się samodzielnego wykonywania władzy rodzicielskiej bez ingerencji drugiego małżonka w opiekę nad dzieckiem. Natomiast argumentem za rozwodem małżonków przemawiają stałe awantury rodziców, zła atmosfera w domu, które mogłyby zakłócać spokojne wychowanie dziecka, a nawet je zdemoralizować. W takim przypadku dobro dzieci nie mogłoby ucierpieć poprzez rozwód małżonków, a wręcz przeciwnie, wyszłoby dziecku na dobre.

W procesie o rozwód, sąd zawsze powinien wnikliwie badać wpływ skutków rozwodu na dobro wspólnych, małoletnich dzieci małżonków.

2. Czy rodzice muszą razem wykonywać władzę rodzicielską?

Oczywiście sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców, jednocześnie ograniczając władzę rodzicielską do określonych obowiązków i uprawnień drugiemu rodzicowi, jeżeli przemawia za tym dobro dziecka.

Wybór rodzica, któremu sąd zamierza powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej opiera się na kryterium dobra dziecka. Oceniając sąd powinien wziąć pod uwagę:

- wiek dziecka,
- płeć dziecka,
- stałość miejsca pracy i zamieszkania rodzica,
- możliwość wykonywania władzy rodzicielskiej osobiście,
- warunki mieszkaniowe rodzica,
- stan zdrowia każdego z rodziców,
- wiek każdego z rodziców,
- wzajemny stosunek między rodzicami,
- stosunek rodzica do dziecka/dzieci,

- stosunek rodzica do krewnych.

Rodzice są obowiązani do wspólnego działania, którego rezultatem będą stałe, dobre stosunki dziecka z rodzicami oraz pogłębianie uczuć i przywiązania do każdego z rodziców. W żadnym wypadku rodzice nie powinni utrudniać wzajemnych kontaktów z dziećmi.

Jeżeli dziecko dotychczas przebywało u tego rodzica, któremu ograniczono władzę rodzicielską to jest on zobowiązany do powierzenia dziecka drugiemu rodzicowi. Wyznacza mu się termin na wypełnienie tego zobowiązania. W przypadku, gdy zobowiązany rodzic nie wywiąże się z zobowiązania w wyznaczonym terminie, to drugi może zwrócić się do sądu z wnioskiem o odebranie dziecka.

Rodzicowi wykonującemu ograniczoną władzę rodzicielską sąd wyznacza obowiązki i uprawnienia przysługujące mu względem dziecka. Rodzic ten może wykonywać tylko to na co sąd mu zezwolił. Wszystko na co sąd nie wyraził zgody jest zakazane. Rodzic, który ma pełnię władzy rodzicielskiej samodzielnie sprawuje zarządek nad majątkiem dziecka.

3. Kontakty z dzieckiem

Przede wszystkim należy powiedzieć, że kontakty z dzieckiem, nie są jak wiele osób uważa tylko i wyłącznie prawem do przebywania z nim. Są one obowiązkiem rodziców, jak i dziecka. Kontakty z dzieckiem powinny być wykonywane w następujący sposób:

- poprzez styczność osobistą w miejscu zamieszkania, jak i poza nim,
- poprzez kontakt telefoniczny,
- poprzez pocztę elektroniczną.

Podczas rozstrzygania o kontaktach z dziećmi sąd powinien kierować się dobrem dziecka, a w żadnym wypadku interesem rodziców. Jednocześnie biorąc pod uwagę rozsądne życzenia dziecka. W niektórych, uzasadnionych przypadkach stały kontakt osobisty może być zastąpiony w głównej mierze przez kontakt telefoniczny, czy mailowy. Np. w sytuacji, gdy jeden z rodziców pracuje jako kierowca tira w transporcie międzynarodowym.

Jeżeli zdarzy się sytuacja, że jeden z rodziców jest dłużej nieobecny (np. z powodu wyjazdu do pracy za granicę) i po powrocie spotkania z tym rodzicem wywołują u dziecka stres lub niepokój psychiczny, to należy takie kontakty przejściowo ograniczyć. Kontakty i ich formę należy każdorazowo dostosować do aktualnego stanu psychicznego dziecka.

Rodzic, który stale opiekuje się dzieckiem ma za zadanie pomóc w realizacji porozumiewania się z drugim rodzicem na odległość. Może się to objawiać poprzez przekazywanie listów dziecku, udostępnieniu komputera lub telefonu, ale również do podania właściwego numeru telefonu lub adresu e-mail.

Jeżeli jeden z rodziców otrzyma zakaz utrzymywania kontaktów z dzieckiem to ma on charakter generalny. Oznacza to, że obejmuje wszystkie aspekty kontaktów z dzieckiem. Zakaz ten może być orzeczony na czas oznaczony lub nieoznaczony. Orzeka się go, gdy dobro dziecka jest poważnie zagrożone lub zostało już naruszone.

4. Alimentacja na rzecz dziecka

Obowiązek alimentacyjny w stosunku do wspólnego, małoletniego dziecka małżonków to koszty jego utrzymania i wychowania. Powinien być on zawarty w wyroku rozwodowym. Kwestię tę sąd powinien rozstrzygnąć osobno wobec każdego z dzieci. Alimenty zasądza się od jednego z rodziców w wysokości określonej kwoty, wypłacanej comiesięcznie drugiemu rodzicowi. Drugi rodzic zobowiązuje się jednocześnie do ponoszenia pozostałych kosztów utrzymania dziecka w naturze i do osobistych starań o jego wychowanie. Należy pamiętać, że w sprawie o rozwód nie można żądać przyznania alimentów na rzecz pełnoletniego dziecka.

Podstawa prawna: Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r.

Zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez Miasto Zielona Góra na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i dwóch punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie miasta Zielona Góra w 2022 r.”